

Najtežje se je v dolino vrniti sam

Uprašanja brez odgovorov

Do koder mi seže spomin, vidim gore. Največji del prostega časa je naša družina preživljala v majhni brunarici pod domačo Uršljo goro, na poteh po koroških hribih, občasno pa smo se odpravili tudi na bolj oddaljene hribe. Neizmerno doživetje in podvig zame je bil, ko sem še ne šestleten stal na Triglavu.

V vrtcu me je vzgojiteljica postavila na stol in drugim otrokom, ki so vame zrl kot v nadzemskega junaka, sem pripovedoval o svojem vzponu. V gorah sem doživel najlepše trenutke in postajale so mi sinonim za srečo, veselje in lepoto. Čeprav sem bil v procesu gorniškega odraščanja in zorenja v družini, v planinski šoli, pri usposabljanju za mladinskega planinskega vodnika in v šoli alpinizma pogosto opozarjan na nevarnosti v gorah, pa gorskega sveta nisem mogel sprejeti kot nevarnost sebi ali bližnjim.

Tudi tistega zgodnjega septembrskega dne pred sedemintridesetimi leti, ko sva dva zagnana najstnika plezala v zahodnem delu Triglavske stene in naju je v zgornjem delu zajel dež, nato pa še divje snežno neurje, sem nastalo situacijo dojemal kot veličastnost gore in doživetje, o katerem se bom čez kak dan pogovarjal s prijatelji. Lahko oblečena, premočena do kože in izgubljena sva iskala pot proti robu stene.

Igor je bil fant, ki ni veliko govoril, njegov nasmeh in žareče oči, ko je beseda nanesla na plezanje, so povedali več.¹ A takrat je Igor izrekel besede, meni nepojmljive in še danes ob mislih nanje začutim tesnobo, ki me je spreletela: "Če do noči ne izplezava, bova umrla!" Hitel sem naprej, v mislih pa so mi odmevale njegove besede. Tako tuje in hladne. Umirajo vendar stari in bolni. Jaz pa sem poln energije, želja in ciljev.

Noč naju je ujela v zasneženem žlebu, ki ga je zapiral skalni skok. Vsi najini poskusi, da ga preplezava, so se končali s padcem v globok sneg. Nisva izplezala. Mraz je vklenil Igorja. Naslednji dan sem sam izplezal iz snežne pasti in sledil je najtežji trenutek. Vrnitev v življenje. Občutek krivde. Krivde, da sem živ. V glavi so se mi vrtela sama vprašanja – zakaj, kaj bi lahko naredil drugače ...? Odgovorov ni bilo. Na domu, kjer sem zdravil ozeblino, so me obiskovali prijatelji. Vsak na svoj način so me tolažili, a nič ni pomagalo. Črv je boleče vrtal in me razjedal. Jaz sem živ, Igorjev nasmeh pa je izginil za vedno.

¹ Igor Ježovnik.

Igor Ježovnik, Kazbek, Gruzija 1983
Arhiv družine Igorja Ježovnika

ga Daretovega padca med spuščanjem po vrvi po uspešnem zimskem vzponu v Mrtvaškem prtju v Grandes Jorasses.³ Izpulil se je klin in Dare je skupaj z vrvjo prosto padel čez steno. Vrv, ki je opletala po zraku, se je čudežno zataknila in obvisel je globoko pod mano. Poškodovan, a živ. Tudi za trenutek nisem okleval. Z derezami na nogah sem v zimskem večeru plezal tam, kjer v drugih okoliščinah ne bi zmogetl. Gnala me je ena sama misel: za vsako ceno moram pomagati Daretu!

Dvajset let pozneje mi je življenje poklonilo Grega. Postala sva prijatelja in soplezalca. Ob njem sem

³ Dare Juhant.

*Južna stena Pece, Igorjeva smer (posvečena Igorju Ježovniku, A2/VI, 5+, 200 m, prv. Stanko Mihev in Andrej Gradišnik, 5. 10. 1985) in Spominska smer Grege Lačna (VIII/A1, 250 m, prv. Andrej Jež in Andrej Gradišnik, 15. 9. 2021)
Foto Andrej Gradišnik*

Zatem se je na vratih pojavil Anza.² Z Igorjem sta bila soseda in skupaj sta začela hoditi v gore. Najprej po nadelanih poteh. Vpisala sta se v alpinistično šolo in začela plezati. Stopil je do mene, me objel in močno stisnil. "Da si vsaj ti živ!" je dahnil. Objeta sva jokala, glasno in dolgo. Solze so odplaknile najbolj črne misli in pritisk v duši je začel počasi popuščati. Hvala, Anza.

Pozneje sem obiskal Igorjevo mamo. Ponudila mi je povsem novo puhasto bundo: "Če bi jo imel Igor s sabo ... Vzemij jo ti, da te ne bo zeblo v hribih ...". Nisem je mogel vzeti, a prijazne geste ne bom pozabil nikoli. Nehal sem se spraševati, kako naprej. V danes že močno zbledelo alpinistično beležnico sem zapisal: "Igor, še bom plezal, tudi zate bom plezal."

Moje življenje je spet dobilo smisel. Rane na rokah in nogah so se zacelile hitro, tiste v duši bolj počasi. Brazgotina je ostala za vedno. S časovno distanco in po ničkolikokrat prevrtenem toku dogodkov tistega nesrečnega dne in noči sta v meni dozorela življenjsko spoznanje in resnica. Moč življenja je v glavi. Pozitivna misel in srčna želja lahko premagata ovire in telesno šibkost. Žalostna in mračna izkušnja mi je dala bogato življenjsko popotnico. Kadar koli sem se znašel pred ovirami, v dolini ali gorah, sem si kot mantra v glavi ponavljal: "Če sem preživel takrat, bom zmogetl tudi zdaj!" Še najpogosteje sem zato vztrajal in kljuboval na svoji menedžerski poti, ko so drugi klonili. In ko mi je zmanjkovalo energije, sem se spet podal v strme stene, ki so mi vedno znova sprostile dušo in napolnile baterije.

Ostal pa je strah za moje soplezalce. Nikoli več se v dolino ne bi želel vrniti sam. Spomnim se grozne-

² Ivan Štornik.

Čudovit, a
neizprosni svet
Foto Jure K. Čokl

se pri plezanju počutil tako zelo dobro, tudi zato, ker me zanj nikoli ni bilo strah. Preprosto nisem poznal človeka, ki bi mu plezanje toliko pomenilo, ki bi bil tako suveren, natreniran, močan, predan in ciljno usmerjen. Njemu se v gorah pač ne more kaj zgoditi. Tudi dobra prijateljica in alpinistka, naša *dohtar'ca* Janeta, ki je med tistimi, ki so umrli prehitro, a v njim najljubšem okolju, je na najino navezo gledala tako.⁴ Nekoč je v skrbi zame rekla: "Ali res moraš z Gregom plezati v tako težkih smereh? On je vendar mlajši, ima mnogo več časa za trening ..." Da bi se lahko kaj zgodilo njemu, tudi ona ni pomislila. V nasprotju z Janeto pa je Grega menil, da plezam še premalo in da preveč časa in energije namenjam službi. Vztrajno me je nagovarjal, naj zapustim menedžerske vode, in dokler sem še pri močeh, zaživim polno plezalsko življenje. V nekem trenutku je splet okoliščin pripomogel, da je beseda postala meso. Kar naenkrat me pomanjkanje časa ni več stiskalo za vrat. Plačala sva letalske vozovnice za Maroko, navila dinamiko treningov, kovala načrte in hrepenela po jutri. Tudi poslovno sva se povezala na način, ki bi nama dopuščal veliko prostega časa. A skupnega jutri nisva dočakala. Po uspešnem zimskem vzponu je med sestopom z Mlinarskega sedla Grega omahnil v večnost. Zgodilo se je nemogoče.

⁴ Janeta Pušnik Kodrin.

Tokrat me niso preganjali občutek krivde in nesmiselna vprašanja, kaj bi lahko naredil drugače, zakaj se je to moralo zgoditi. Grega je točno vedel, kaj si želi v življenju. Živel je srečno in na najvišjih obratih. Če bi on izbiral med sto leti življenja povprečneža in njegovimi dvainštiridesetimi, bi gotovo izbral slednje. Tokrat so bile moja prva misel njegova žena, hčeri, oče in vsi okoli njega, ki bodo morali živeti naprej. Čas se ni ustavil. Minilo je leto in več. Zdi se, da bolečina popušča.

Vedno znova pa, ko se z ženo Katjo voziva z avtomom, ki je bil velika Gregova ljubezen, a sem ga sam žal kupil šele po njegovi smrti, in poslušava pesem Brucea Springsteena *You are Missing*, mi pritečejo solze. Verjetno zato, ker sem sebičen. Žalosten sem, ker ne vozi pred nama in ker vem, da bo moje življenje brez njega za zmeraj drugačno.

Tako kot ne moremo zavrteti časa nazaj, tudi živeti ne moremo za nazaj. Kdo ve, koliko nam je namenjeno, a zase vem, da čas, ki mi je na razpolago, želim nameniti tudi temu, da ohranjam svetlo podobo prijateljev, s katerimi sem delil hrepenenja in so za vedno ostali del gora. Uresničil bom čim več Gregovih idej ter spremljal njegova dekleta. In naslednje leto, ko bo njegov oče Marjan, velik človek in v mladosti uspešen alpinist, star petinšestdeset let, pojdem z njim po Kratki Nemški čez Triglavsko severno steno. Zaobljuba, ki sta si jo dala z Gregom. ●